

Prostředek prvý.

Vy sobě veleváží! naříkáte na zlé časy? Lidé dělají také zlé časy. Změňte se sami v nectnostech a chybách svých, a zlé časy pominou.

Protož vám navrhuju: seřídte mezi sebou *zábavná, zároveň i dobrodějná družstva*, neboli spolkujte se, chtěje sobě a národu svému skutečně prospívati, a blahobyt sobě založiti. Neboť co je blahobyt? — vlastně jakési rozumné žití v dobru. A kdy více dobra povstane? — kdy toliko *jeden* člověk anebo kdy *vícero* člověků, sebe podporující, k němu pracujou? Zdravý rozum a dobré srdce vám na to odpoví. Naše křesťanství dávno již na to lidomilým pravidlem odpovědělo: *miluj bližního svého jako sebe samého*. A moudrost našeho věku odpovídá: *chceš-li ze mnoha dobrého se radovati, miluj národ svůj; naň slovem i obětmi nejvíce působiti můžeš, a uvědoměli ctnostní národové udělají mnoho dobrého v člověčenstvu a blaze bude jednotlivcům*. Jinak řečeno: *miluj dělné krajany své a národ svůj v nich, jako život svůj*. Člověk pro člověka může býti buďto *andělem* nebo *ďáblem*, jak nás zkušenost učí. Avšak kdy se darebáci, zlodějové v bandách spolčujou,

aby páchající zlo, lidi zarmucovali, věci pustošili, proč by se dobří a dělní občané spolčovati nemohli, dobrodějná zábavná družstva (druh se druhem) zakládající, aby dobra mezi národem přibývalo, zla pak ubývalo? A co tomu překáží, že se to u nás neděje? — No, pouze náš *nerozum*, naše *lenost a zaslepené sobectví!*

Tato dobrodějná i zároveň zábavná společnost, kterou já vám milí krajané navrhuju, nejsou tajná, nemajíc jiných pravidel, stanov, nežli kterým křesťanství a lidomilství učí, v každé obci dobročiniti může. Každý hodný občan, jakéhokoli stavu, věku a povolání, k ní dobrovolně přistoupiti a po libosti z ní vystoupiti může, jako do zábavy a ze zábavy. Kdo dobře činí, Boha se boje, věru netřeba mu, aby se před světem skrýváje, tajil. Krásný příklad dal nám Kristus Pán, spasitel národův, který svoje krajany z nerozumu a temnoty vyváděje, všady dobročinił, a na svůj národ Židovský působil.

Vy rozmilí namítáte, že pro zlé časy na dobrodějné spolky pomýšleti nelze! Proč ne? Když ostanete samotáři a duševnými dřímotáři, myslíte, že stav lidských věcí proto zlepšen bude? — Jen „*spojenými silami*“ svůj život příjemniti a dobro kolem sebe rozmnožiti můžeme, tomu nás rozum i zkušenost učí. A kde tomu lidé svým nerozumem, svým sobectvím, svými naruživostmi odporujou, tam se vyhánějí z ráje pozemského sami.

Člověk pevnej vůle všecko dokáže, jak mile dobročiniti chce, co v jeho síle jest, a kdy svou

vůli ctíti znaje, za svým úmyslem šlechetným stále kráčí. Proto moudře u nás říkávají:

Člověče, drže se rozumu, projdeš celý svět. :

Schůze dobrých člověků do dobroděžného družstva slovou *veselky* nebo *zábavy*.

Ke schůzkám zvolte si v létě místa ve přírodě milá, kde vám čmud tabákový plíce a oči nekazí, v zimě a za špatného počasí čistotnou hospodu, která noviny a časopisy odbírá. Není třeba, by údů byla kopa, dostačujet, když jich bude 3 nebo 5, 6, 7 atd. ale hodných, pracovitých, své povinnosti řádně vykonávajících. Kdy se několik údů k zábavě sejde, zvolují si ze sebe *hovorníka*, to jest, v zábavě hovor a pořádek vedoucího, třeba jen na měsíc.

Čas a místo pro budoucí schůzku stanoví většina údů za poslední zábavy, když toho třeba bude. V zábavě nesmí nic psáno býti, aby dobře pamět cvičena byla, neboť paměti všady třeba. Jen cvičením pamět se sílí. Lidé bez paměti jsou velkou závadou v pracích, často i škůdníky proti svej vůli.

Kdo do zábavného a dobroděžného družstva přijat býti chce, položiv ruku na srdce, jako šlechetný lidomil přijímá zásady tyto :

- a.) Připovězte nám svým čestným slovem, že chcete pravidla jemnej zdvořilosti a srdečnosti ku každému zachovati, jak na Čechoslovana sluší.
- b.) Vyznejte se upřímně, že lidi vůbec milujete, nehledíce k jich náboženstvu, stavu, věku, národnosti, když jináče jsou ctihodní.

- c.) Doznejte, že srdečně pravdu milujete; proto že ona je dítkem Božím, chcete ji hledávati, vyhledáv ji, také druhým krajanům svým zdíleti.
- d.) Připovězte nám čestným slovem, že se vždy přičíníte, byste do zástavy našeho družstva něco milého z užitečných vědomostí donesl!
- e.) Svatě nám připovězte, že všady naším krásným slovanským jazykem bez cizých trusků a nešvar, čistě a plynutě pomluvíte, a druhé občany na kazimlavy zdvořile upozorníte.
- f.) Připovězte nám, že rozumný a odůvodněný odpor (oposici) snesete, a že strannictvím a vášnivostí zmítati se nedáte, aby pravda i právo dostaly se na vrch.

Každý úd se čestně zavazuje, že otázky níže dané doma si přečítati, o nich přemýšletí bude, aby některé z nich dobrodějnému družstvu v zábavě zodpovídati mohl.

Přípravné otázky k zábavě.

1. Naleznujete cosi památného v knize, kterou jste nedávno čítal, co by za zdělení stálo? — Zvláště ve přírodovědě, ve filosofii, v mravovědě, v sílo- a životozpytu, ve strojarstvu, v lučbě, v cesto- a zeměpisu, v národním dějepisu a v jiných odvětvích umy a vědy?

Jako druhy Pythagorci*), tak by se měl

---

*) Pythagoras, slovnítný řecký filosof, učil: Starší cti,